

XV KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Warszawa, 3-4 grudnia 2024 r.

Stanowisko

XV Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców z dnia 4 grudnia 2024 r.

w sprawie znaczenia ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych

Krajowy Zjazd Polskiego Związku Działkowców jako prawny reprezentant przeszło miliona działkowców – członków naszej organizacji, wyraża zdecydowane poparcie dla ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych. Akt ten stanowi fundament prawny istnienia oraz rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych, istotnego składnika infrastruktury społecznej i ekologicznej w Polsce. Dzięki ustawie ogrody działkowe mogą służyć kolejnym pokoleniom jako miejsce upraw ogrodnich, wypoczynku i integracji rodzin działkowców a ogółowi społeczeństwa, jako oazy zieleni w aglomeracjach miejskich.

W Polsce funkcjonuje blisko 5000 rodzinnych ogrodów działkowych. Pełnią one istotne funkcje społeczne, służą za miejsca upraw, zapewniają przestrzeń do wypoczynku i rekreacji, integracji społecznej oraz edukacji.. Z prawie miliona działek rodzinnych korzysta około 4 milionów obywateli. Są to tereny zaspokajające potrzeby polskich rodzin, zwłaszcza seniorów i osób o niższych dochodach. Oferują alternatywę dla odpłatnych form rekreacji, a warzywa i owoce z prowadzonych tam upraw stanowią istotne wsparcie budżetów domowych setek tysięcy rodzin.

W dobie dynamicznego rozwoju miast, ROD stanowią również kluczowy element zielonej infrastruktury, przyczyniając się do ochrony środowiska, poprawy jakości powietrza, gospodarki wodnej i zachowania bioróżnorodności. ROD mają także istotne znaczenie jako miejsca integracji międzypokoleniowej i lokalnej. Dzięki nim miliony Polek i Polaków mogą budować więzi społeczne, pielęgnować tradycje ogrodnicze i aktywnie spędzać czas na świeżym powietrzu. Szczególnie znaczenie mają dla seniorów, którzy dzięki ROD nie tylko realizują swoje pasje ogrodnicze, ale także uczestniczą w życiu społecznym, co przeciwdziała zjawisku wykluczenia.

Skala ogrodnictwa działkowego oraz różnorodność spełnianych funkcji, w pełni uzasadnia pogląd, że stanowi ono odrębny obszar życia społeczno-gospodarczego, wymagający szczególnych regulacji prawnych. Odpowiedzią na powyższe jest właśnie ustawa z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych – akt prawny, który co znamienne, został uchwalony w trybie inicjatywy obywatelskiej zainicjowanej przez środowisko działkowców. Przepisy ustawy obejmują szerokie spektrum zagadnień

związanych z ogrodnictwem działkowym. Regulują zakładanie, funkcjonowanie oraz ochronę istnienia ogrodów działkowych. W dobie presji na przejmowanie kolejnych terenów na potrzeby rozwoju miast i ich komercjalizację, ta ostatnia funkcja ustawy ma dziś szczególnie istotne znaczenie. Zapisy ustawy, stawiając barierę dowolności w likwidacji ROD, zapewniają działkowcom ochronę przed masowym przejmowaniem ogrodów na cele komercyjne. W razie konieczności likwidacji ogrodu, ustawa gwarantuje działkowcom prawo do odszkodowania oraz działki zamiennej. Są to kluczowe mechanizmy utrzymania ogrodów, pozwalają działkowcom bezpiecznie inwestować w zajmowane tereny. Dzięki ustawie korzystający z terenów działkowcy są zwolnieni z opłat i ciężarów publicznoprawnych, co przeciwdziała tworzeniu barier ekonomicznych w dostępie do świadczenia socjalnego, jakim z założenia, była i jest działka w ROD.

Wszystkie te mechanizmy ochronne i preferencje na rzecz działkowców, są stałym elementem systemu, w jakim od przeszło 120 lat funkcjonują ogrody działkowe w Polsce. Co znamienne, analogiczne rozwiązania funkcjonują również w innych krajach europejskich. Ogrody działkowe nigdy i nigdzie, nie były obszarem życia społecznego funkcjonującym na zasadach komercyjnych. Zawsze były formą wsparcia państwa lub wspólnot samorządowych dla rodzin, zwłaszcza tych mniej zamożnych. Ustawy regulujące funkcjonowanie ogrodów od zawsze stanowiły swoisty kontrakt społeczny. Władze zobowiązywały się tworzyć warunki do zakładania i prowadzenia ogrodów, obiektów o określonej funkcji socjalnej oraz zapewniać im trwałość istnienia, zaś obywatele – rodziny działkowców, zobowiązywali się korzystać z działek w określony sposób i - co do zasady – finansować bieżące utrzymanie ogrodów. Z biegiem czasu wzrosła również świadomość funkcji, które ogrody – zielone płuca miast - pełnią na rzecz dużo szerszej społeczności w aglomeracjach miejskich. Dlatego dzisiaj również z tego względu regulacje chroniące ogrody cieszą się szerokim poparciem społecznym, wykraczającym zdecydowanie poza grono działkowców i ich rodzin. Powszechna staje się świadomość, że dzięki działkowcom, w polskich miastach powstały i zostały zachowane tereny o szczególnych funkcjach społecznych, ale również wyjątkowych walorach przyrodniczych, charakteryzujące się unikatowym poziomem bioróżnorodności.

Dzisiaj z dumą możemy stwierdzić, że Polski Związek Działkowców, spełnił kluczową rolę w ochronie istnienia ogrodów w Polsce. Wieloletnie doświadczenia i wysoki poziom zaufania naszych członków, pozwoliły PZD przez dekady skutecznie reprezentować interesy działkowców i przeciwstawiać się próbom likwidacji ogrodów. Jednym osiągnięciem w tym obszarze było właśnie doprowadzenie do uchwalenia obywatelskiej ustawy z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych, aktu łączącego w sobie przeszło 100-letnią tradycję polskiego ruchu ogrodnictwa działkowego, z rozwiązaniami odpowiadającymi na współczesne potrzeby ogrodów. Od przeszło 10 lat ustawa potwierdza swoją przydatność, gwarantując trwałość praw miliona polskich rodzin, chroniąc ogrody i tworząc warunki dla ich

dalszego rozwoju. Dlatego Krajowy Zjazd Delegatów PZD stwierdza, że zachowanie w mocy postanowień ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, w pełni odpowiada interesom działkowców i potrzebom ogrodów, a co za tym idzie, winno stanowić podstawowy cel i zadanie naszej organizacji w nadchodzącej kadencji.

**XV KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW**